

Inazio Artola Agirre
Lezo, Gipuzkoa (1913-2001)

Aurkibidea

Biografia

Zintak

LEZ-039

- **Proiektua:** Lezoko hizkeraren grabaketak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirretxe Mitxelena, Joxe Luix - Esnaola Arbiza, Imanol
- **Data:** 1998-04-02
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** CD
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Primo de Riveraren diktadura

- **Erref:** LEZ-039/003
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:03:04. **Bukatu:** 00:05:40

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurea » 1923-1931: Primo de Rivera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Umetako oroitzapenak. Afrikako gerrari buruzko kontuak entzuten zituen etxean, "desastre del anual". Primo de Riveraren diktadura garaiko kontuak. Mugimendu abertzaleak baziren, batzokia... Primo de Riverak Anastasio Salaberria jarri zuen alkate Lezon. Garai hartan egin ziren eskola berriak: ordura bitartean, udalean bertan zeuden eskolak.

2. Garai bateko frontoia

- **Erref:** LEZ-039/004
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:05:40. **Bukatu:** 00:07:25
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Umetan, pilotan ibiltzen ziren gehien bat. Frontoia non zegoen eta nolakoa zen azaltzen du.

3. Umetako jolasak

- **Erref:** LEZ-039/005
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:07:25. **Bukatu:** 00:11:02
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Ume jolasak: txibatan, potoketan, xipoketan, marru-marruketan, gorde-gordeketan...

4. Pilota herrian

- **Erref:** LEZ-039/006
- **Iraupena:** 0:00:19. **Hasi:** 00:11:02. **Bukatu:** 00:11:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Lehen pilotan asko egiten zen Lezon. Gipuzkoa mailan, bigarren mailako pilotariak baziren herrian.

5. Kaia eta Puntale

- **Erref:** LEZ-039/007
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:11:21. **Bukatu:** 00:14:52
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Herria, azpiegitura

Laburpena:

Lezoko kaia eta Puntale aldea nolakoak ziren azaltzen du. Ura noraino iristen zen. Ur biziak. Mutikotan, igerian eta karramarrotan ibiltzen ziren bertan.

6. Kaiaren eraldaketa

- **Erref:** LEZ-039/008
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:14:52. **Bukatu:** 00:17:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura

Laburpena:

Kaian egin diren lanak. Herriaren bilakaera. Herriko hainbat toki nola ziren lehen azaltzen du.

7. Lezoko herriaren bilakaera I

- **Erref:** LEZ-039/009
- **Iraupena:** 0:03:44. **Hasi:** 00:17:49. **Bukatu:** 00:21:33
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura

Laburpena:

<p>Garai bateko Lezo nolakoa zen deskribatzen du. Herriko etxeak: betikoak eta bere gogoan eginak. Baratzeak non zeuden.</p>

8. Lezo Haundi etxea

- **Erref:** LEZ-039/010
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:21:33. **Bukatu:** 00:22:51
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Lezo Haundi etxeari buruzko azalpenak. Bertan maizterrak bizi zireneko garaia. Etxeak armarria zeukan.

9. Lezoko herriaren bilakaera II

- **Erref:** LEZ-039/011
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:22:51. **Bukatu:** 00:24:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura

Laburpena:

<p>Garai bateko Lezo nolakoa zen. Ikurko aldean baratzeak ziren. Herri txikia zen. Zenbat biztanle ziren aipatzen du.</p>

10. Herri euskalduna

- **Erref:** LEZ-039/012
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 00:24:18. **Bukatu:** 00:27:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Garai bateko Lezoko bizimoduari buruzko azalpenak. Herri euskalduna zen. 1920. hamarkadan kanpoko hainbat familia iritsi ziren herrira. Denak euskaldundu egiten ziren. Gerraostean, herria erdaldundu egin zen.

11. Herriko ofizio nagusiak

- **Erref:** LEZ-039/014
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:28:52. **Bukatu:** 00:29:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Itsasoa » Lehorreko lanak » Lehorreko lanak

Laburpena:

Herriko ofizio nagusia: peontza. Gero, balio zuenak, bere kontura hasten zen arotzerian, egur lanean. Lezoko jendeak Errenteriara joan behar zuen lanera. Arrain deskargan ere aritzen zen jendea. Arrantzale banaka batzuk baino ez ziren Lezon.

12. Uneko gurdibidea

- **Erref:** LEZ-039/015
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:29:48. **Bukatu:** 00:31:45
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Pasadizoa. Unera sagar bila joan behar zuen kamioi batek, baina biderik ez zen hara joateko. Gurdibidea zen. Mutil kozkor kuadrilla kamioian zintzilatuta joan zen Unera. Automobilentzako bidea noiz egin zuten aipatzen du.

13. Lezoko sagardotegiak eta dolareak

- **Erref:** LEZ-039/017
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:32:18. **Bukatu:** 00:34:48
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza
- Aisia » Taberna giroa » Sagardotegiak

Laburpena:

Garai batean, sagardo asko egiten zen Lezon. Herrian, kale-kalean, hiru-lau dolare ezagutu zituen Inaziok. Kaleko dolareak non zeuden azaltzen du. Sagardotegiak.

14. Lehengo Maine baserria

- **Erref:** LEZ-039/018
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:34:48. **Bukatu:** 00:36:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Bere gazte denboran Maine baserria eta inguruak nolakoak ziren azaltzen du. Baserriko lurak noraino iristen ziren aipatzen du.

15. Bekoerrota eta Goikoerrota

- **Erref:** LEZ-039/019
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:36:01. **Bukatu:** 00:36:50
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Bekoerrota eta Goikoerrota non zeuden azaltzen du. Txulotxoko garbitokia.

16. Lezo Haundi, ez Markesane

- **Erref:** LEZ-039/020
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:36:50. **Bukatu:** 00:38:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Lezo Haundi etxeari Markesane esatea "aberrazio bat" iruditzen zaio. Markesane deitura nondik hartu zuen kontatzen du.

17. Galdutako baserriak

- **Erref:** LEZ-039/022
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:40:20. **Bukatu:** 00:43:01
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Lezon galdutako hainbat baserri eta berriak egiteko botatakoak aipatzen ditu: Iparragirre, Urrulo, Ipintza, Arretxene, Une, Sagasti, Lopene...

18. Lezoko jaiak

- **Erref:** LEZ-039/023
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:43:01. **Bukatu:** 00:44:36
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Garai bateko Lezoko jaiak nolakoak izaten ziren kontatzen du. Alpargata zuriekin jendea dantzarako pronto egoten zen.

19. Errepublika denbora

- **Erref:** LEZ-039/024
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:44:36. **Bukatu:** 00:47:49
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Errepublika garaiko herriko giroa. Jauntxoak eta boterea. Herrian izaten ziren iskanbilak. Jaietan: alkateak 23:00etarako denak etxeratzeko agindua eman zueneko.

20. Pentekosteak eta Santakrutzak

- **Erref:** LEZ-039/025
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:47:49. **Bukatu:** 00:49:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:

Lehen ere herriko jaiak Pentekosteetan eta Santakrutzetan izaten ziren. Hala ere, Pestekosteetako herriko jaia ez zen hainbestekoa izaten. Baserriko tresnen feriaren garrantzia. Gurutze Santura jende asko joaten zen.

21. Zezenak eta dotrinako eskea, Santakrutzetan

- **Erref:** LEZ-039/026
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:49:35. **Bukatu:** 00:52:42
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Aisia » Jai-giroa » Zezenak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Santakrutz jaietako buruzko azalpena. Zezenak Beko plazan izaten ziren, arratsalde partean. Dotrinako eskea. Inazio zazpi urtean ibili zen akolito moduan. Jende asko joaten zen elizara.

22. Karnabalak

- **Erref:** LEZ-039/027
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:52:42. **Bukatu:** 00:53:42
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak

Laburpena:

Bakarren bat bakarrik moztarotzen zen karnabaletan. Ez zen festa antolatutik izaten. Neska batek karnabaletan prakak jantzi zituela eta herrian sortu zen eskandalua gogoratzen du.

23. Haragia eta garbitasun kontuak

- **Erref:** LEZ-039/028
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:53:42. **Bukatu:** 00:55:31
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Garai bateko bizimoduari buruz hitz egiten du. Bizitako aldaketa garrantzitsuenak, higieena... aipatzen ditu. Diktadura garaiko araua: haragitarra euliak ez joateko tul edo zapi batekin estaltzea.

24. Gosea eta tabako-belarra

- **Erref:** LEZ-039/030
- **Iraupena:** 0:04:21. **Hasi:** 00:56:18. **Bukatu:** 01:00:39
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Bizioak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerra ondoreneko gosetea. Jateko falta. Baserritarrek uzta entregatu behar izaten zuten. Errazionamendua. Tabako-belar hazia azaldu zen herrian: hura landatzea galarazia zegoen. Baratzean tabakoa landatzeagatik denuntzia jaso zuten etxean.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-02-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com